

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจและการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้กำหนดแนวทางดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยนี้ได้แก่ สมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานเกษตรอำเภอต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีการดำเนินงานอยู่ทั้งหมด 85 ศูนย์ สมาชิกรวมกันทั้งสิ้น 1,208 คน

กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากสมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี มีกิจกรรมและการดำเนินชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน จึงสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) สมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี 7 ศูนย์ สมาชิกรวมกันจำนวน 126 คน เนื่องจากศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่เข้มแข็งและได้จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเกือบทั้งหมดแล้ว มีรายละเอียดดัง ตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนสมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	ชื่อศูนย์	ที่ตั้ง		จำนวนสมาชิก (คน)
		หมู่	ตำบล	
1.	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนคอนโพธิ์ทอง	1	คอนโพธิ์ทอง	19
2.	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนสามเหลี่ยม	4	คอนโพธิ์ทอง	18
3.	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนทองเสื่อข่วน	3	คอนโพธิ์ทอง	18
4.	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนคอนโพธิ์ทอง	3	คอนโพธิ์ทอง	19
5.	ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนวังฆ้อง	3	สวนแตง	17
6.	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนสวนแตง	4	สวนแตง	20
7.	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนป่าคำดำ	5	สวนแตง	15
			รวมทั้งหมด	126

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structural interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสาร วัตถุประสงค์การวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (close-ended questions) และ คำถามปลายเปิด (open-ended questions) มีขั้นตอน การสร้างแบบสัมภาษณ์ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดข้อมูลที่ต้องการในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วจึงกำหนดตัวชี้วัดและมาตรวัดข้อมูลในแต่ละประเด็นตามที่ได้กำหนดไว้ แล้วจึงนำข้อมูลตามประเด็นตัวชี้วัดและมาตรวัดมาสร้างเป็นข้อคำถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่าง

สภาพทางสังคม ประกอบด้วย อายุ เพศ การศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และการ ได้รับข่าวสารทางด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สภาพทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย รายได้ แหล่งเงินทุน พื้นที่ทำการเกษตร และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตร

ตอนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคำถามที่ทดสอบความเข้าใจในเรื่องความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกัน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดมีคำตอบให้เลือก เป็นแบบ ถูก หรือ ผิด โดยผู้วิจัย ให้คะแนน 2 ค่า คือ ถูก และ ผิด ซึ่งถ้าตอบถูกต้อง ให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน และถ้าตอบผิด ให้คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน แล้วกำหนดระดับความรู้ความเข้าใจ 3 ระดับ

เกณฑ์การให้คะแนนและระดับความเข้าใจ

คะแนน 7 – 10	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความเข้าใจมาก
คะแนน 4 – 6	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความเข้าใจปานกลาง
คะแนน 0 – 3	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความเข้าใจน้อย

ตอนที่ 3 การปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องความพอประมาณ ความมีเหตุผล และ ภูมิคุ้มกัน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดมีคำตอบให้เลือกกว่ามีการปรับใช้ หรือไม่มีการปรับใช้

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเข้าใจ และการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดมีคำตอบให้เลือก และแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้โดยเสรี (free response)

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอข้อเสนอแนะ คำแนะนำ และร่วมกันปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับสมาชิกในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้วิธีของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson 20: K-R20) ดังนี้ สมจิต โยชะคง และ รุจ ศิริสัตยกุลลักษณ์ (2547: 120)

$$\text{สูตร} \quad r_{xy} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum p_i q_i}{\sigma_x^2} \right]$$

- เมื่อ r_{xy} = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้วัด
 n = จำนวนข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์
 p_i = สัดส่วนของผู้ตอบที่ตอบแบบสัมภาษณ์ ที่ i ได้ถูกต้อง
 q_i = สัดส่วนของผู้ตอบที่ตอบแบบสัมภาษณ์ ที่ i ไม่ถูกต้อง
 $(q_i = 1 - p_i)$
 σ_x^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากข้อคำถามทุกข้อ

ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้วัดเกี่ยวกับความเข้าใจใน ด้านความพอประมาณเท่ากับ 0.818 ความเข้าใจในด้านความมีเหตุผลเท่ากับ 0.844 ความเข้าใจใน ด้านความมีภูมิคุ้มกันเท่ากับ 0.798 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม เท่ากับ 0.820 การปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณเท่ากับ 0.786 การปรับใช้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลเท่ากับ 0.844 และการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันเท่ากับ 0.870

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์สมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 126 คนคิดเป็นร้อยละ 10.4 ของประชากรทั้งหมดตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขออนุญาตและขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จากสมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ในเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2551

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์คุณลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 นำคะแนนทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้ไปจัดกลุ่มข้อมูลในลักษณะของตารางแจกแจงความถี่ โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ และแปลผลข้อมูล จากข้อคำถามทดสอบความเข้าใจทั้งหมด 30 ข้อ ดังนี้

ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกัน ซึ่งมีข้อคำถามอย่างละ 10 ข้อ ใช้เกณฑ์ในการกำหนด และแปลผลข้อมูล ดังนี้

คะแนน 7 – 10 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีความเข้าใจมาก

คะแนน 4 – 6 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีความเข้าใจปานกลาง

คะแนน 0 – 3 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีความเข้าใจน้อย

สำหรับความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลดังนี้

คะแนน 21 – 30 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีความเข้าใจมาก

คะแนน 11 – 20 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีความเข้าใจปานกลาง

คะแนน 0 – 10 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีความเข้าใจน้อย

ตอนที่ 3 ทำการวิเคราะห์การปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมี ภูมิคุ้มกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัญหา และข้อเสนอแนะ ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และคส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน